

ХОЙНУ ДҮРГЕН КЫР- ГЫРЫНЫН АРГАЗЫ

№ 1.

Бистин чуртувустун колхозтары болгаш совхозтары чылдын-на 110 миллион ажыг хойну кыргып турар. Бо харымсалгалыг ишке 220 муң кыргыкчылар болгаш өске-даа хөй санныг ажылчынар (мотористер, слесарь-электриктер, чаныкчылар) кыргып келген. Бир кыргыкчы-ла орту-маа-биле сезон бүрү-зүндө 500 хой кыргып турар. Маанаа электр-лиг кыргылда, ылан-гы хойну дүрген кыргырынын аргазы улуг дузалыг болган.

Бистин республика-

да дээрэ дээн кыргыкчылар ажыл хүнүндө 30—40 хойну кыргып турар. Күш-ажылдың бүүдүрүкчүлүгүн ын-дыг-ла кончук бедик эвези моон илден. Оон чавыс болуп турары-ның чылдагааны—кыргыкчынын ажилдаа-рынга эргежок чугула байдалдарны тургу-сааны, хойну тудуп алырынга болгаш кыргыкчы черге чедирерин-ге хөй үени чарыдап турары, эн-не кол чүве — кыргылдаанын арга-зын билбеси.

Кыргылдааа ажил-дап турар кижилерин

санын канчап кызыра-рыл база кыргыкчы-нын күш-ажылынын бүүдүрүкчүлүгүн кан-чаар бедилерил? Бо айтырыгны хой кыргылдаанын дешчилге-лиг технологиязын, ылангыя хойну дүрген кыргырынын аргазын шингээдиң алган ажил-агылар чедиш-кинниг шиптирлеп ту-рар. Черле ынчаш хой кыргырынын мурнак-чы аргазы ажилдың чурумнуу-биле, күш-ажылдың бүүдүрүкчү-лүү-биле, кыргылда-ның шынарлыгы-биле онзаланып турар. Дүр-ген кыргырынын ар-

газын шингээдиң алган кыргыкчылар чеди-шактыг ажыл хүнүндө безин 70-80 хойну кыргып кааптар. А эң ши-лидек кыргыкчы на-рын дүктүг он хойну 26-ла минутада азы-шакта 60 хойну кыргып шыдаптар. Ындыг болганда дүрген кыргырынын аргазын шингээдиң алган ка-дарчы болунун кодан хоюн өскээртен дуза чокка кыргып ап бо-лур.

Кыргыкчыларнын ажылынын бүүдүрүкчү-лүүн ийн катап бедилер болза, кыргылдааа кыргып турар улустун

дең кезин хосталыр, оларны өске чугула ажилдарже хаара ту-дуп болур. Ону кайы-даа ажил-агыга бо арганы өөренип алгаш чедиң ап болур. Ол ду-гайын Тандыда Васи-лиса Балдай, Би-Хемде Монгуш Алдын-оол ышкаш мергежээ кыргыкчыларның ажы-лы бадыйкап турар.

Хойну дүрген кыргырынын аргазын бистин республикада база ажилдап турар. Ынчалза-даа ону кал-баа-биле непереди-ринче кичээгей кош-как Хойну хүлүп ал-

гаш, электрлиг хачы-биле кыргып турар кыргыкчылар бо-ла та-варышкалар. Эрги чаңчыл-биле кыргык чорук, бирээде, хөй үе-шакты чарыдаар, ийн-де, дүктүң шынарын кудуладыр. Ынчангаш кыргыкчы бүүрүзү хойну дүрген кыргы-рынын аргазына өөре-дир херек. Бо плакат-арын анаа улуг илгичи бээр дээрзи чугаажок. Ындыг болганда ук плакат-арынын кыргылда пунктуларынга азып алгаш, хойну дүрген кыргырынын аргазын өөрениңер!

№ 7.

МОНУ ШИНГЭЭДИП АЛ, КЫРГЫКЧЫ

№ 2.

ЧУРУК 1. Хойну тудуп, кыргыкчы черге чедирерде, соонга чавыдактай туруп алгаш, мойнуңдан ийн хол-дап көдүрүп (бирги чуртка көргүскен) алырга эңгиз. Хойну бедилер көдүрүгө боу-ла ийн буттан кылашай бээр.

ЧУРУК 2. Хойну кыргы-да, чуртун иткен артканга туруп алыр. Баштай-ла төш кырында дүктөрин кыргып эгелээр. Оон соонда он талакы быктынга чедир кыргып балыр. Ынчал хойну бичи ко-байтыр тудуп алыр.

ЧУРУК 3. Хойну ишти кыргып тудурун. Кыргыкчы олутур ишти алган хоюнун он талакыга көр болгаш хойну бөзүнү солагай дисконге чедир тудуп алыр. Оон со-лагай талакы угул доора-доо-ра кыргып балыр. Кыргык-чы ол үеде хойну он талакы холундан бөзүңгө чыгып-тыртып алыр.

ЧУРУК 4. Он талакы бөзү-лүн ишти талакы кыргы-ры. Кыргыкчы хойну бөзүңгө чедир тирткеш, хойну со-лагай бөзүңгө билие аткаар илди алыр. Оон соонда бы-

гындан буттан ужуңче угул кыргыры.

ЧУРУК 5. Солагай буттан ишти талакы кыргыры. Ол он буттан ишти талакы кыргырындан шоолуг ыгла-бас, чугае хойну солагай хо-лундан туткаш бүт аразыңче чыгып-тыртып алыр. База-ла быгдан эгелээр, буттан ба-жыңче угул кыргыры.

ЧУРУК 6. Солагай талакы дисконге кыргыры. Кыргык-чы хойну бөзүңгө көрдүр туткаш, солагай талакы дис-конге чыгып илди алыр. Хойну он хоу кыргыкчы-нын бөзүнүн аразыңга көр. Кыргылдааны сымрактан кон-салайже угулдоп чорудар. Узун-узун кылдыр чулуг ит-килдептер.

ЧУРУК 7. Солагай талакы чедир кыргыры. Бо дөргө, дөмөк кыргырынын улаң-чызы-дыр. Ындыг болганда хойну бедиле байдалыңа өскөрткөн херек чок. Хачыны быгдан эң эгизге чедир чо-рудар.

ЧУРУК 8. Кондалаы кыргы-ры. Кыргыкчы хойну он

талакыга өскөдүр чыгыр-гаш, бажың бөзүңгө он та-лакы дисконге сыртыңды илди алыр. Кыргылдааны ку-дурктан оорган дүргө чор-удар. Мону кылдыр баштай кудуркту кыргып алыр чу-гаажок.

ЧУРУК 9. Бажың кыргы-ры. Хойну көжөйгө олут-кеш, дисконге чедир илди алыр. Кыргылдааны дүмчүктан хавакты өрү чорукташ, кудак-тар аразыңга чедирер.

ЧУРУК 10. Мону кыргы-ры. Хойну бөзүңгө билие бөзүңгө чедир тудуп алыр. Оон со-лагай кулактан туткаш, чак, кулак аразыңдан болгаш чулуг дүктөрин доора-доора кыргыры.

ЧУРУК 11. Мону кыргы-ры. Хой бедиле байдалга турар. Кыргыкчы хойну ча-гындан туткаш, дөмөккө кы-ргыры.

рынга өйтүр тыртып алыр. Оон төш бажыңдан боостанын ол-бо талакы дүргө кыргып өскөдүр. Чамлык хойла-нын, ылангыя меринес укса-нын, монуарынын кештери дүргөк болганындан хачы-ны оварымчалыг чорудары чу-гаажок.

ЧУРУК 12. Чүшкүзү кыргы-ры. Мону кыргы доо-лап, хойну кыргыкчы бөзүң-гө көрүңдү тыртып алыр. Оон солагай кулактан туткаш, чак, кулак аразыңдан болгаш чулуг дүктөрин доора-доора кыргыры.

ЧУРУК 13. Солагай холун дагыткан талакы (ажыңу) кыргыры. Хойну он холун бүт аразыңга өтүрүш, он бүтүн бүт бажыңга билие бөзүңгө чедир шөкөк-биле алыр. Бажың шөкөк-биле со-лагай дөмөккө ажилдыр кы-зып алгаш, хачыны чары ба-жыңче угул чорудар.

ЧУРУК 14. Солагай холун дагыткан талакы кыргып доо-лары. Бо улаада хойну он та-лакы холун болгаш бөзүңгө билие өтүрүш, он хо-лундан бөтө чыгып-тыртып алыр.

алыр. Ынчан хой он талакы эгелээр иленип келир. Кыргык-чынын хачыны ооргоже угул болур.

ЧУРУК 15. Солагай талакы быгыңы кыргыры. Ам хой-ну мойнуңдан черге чыгып-базып алыр. Чыккан хойну дөмөккө чедир угул кыргыры. Быгың кежи чуга болгаш дүргөкчөк болган-да, ону оварымчалыг кыргы-ры чугула.

ЧУРУК 16. Хойну солагай талакы кыргырынын уламчы-лары. Узун өтүлүг кыргы-ларын, чедиркиниң болгаш сазт чок болурун хандыар со-рулга-биле кыргыкчы хойну кыргыга чавыдактай туруп алыр. Оон хойну чавыдак-дан эгелээр хойнуга чедир хачы-биле сүк-сүк чулуг ит-килдептер.

ЧУРУК 17. Хойну солагай талакы кыргып доо-лары. Хойну иленип эвез, анда чы-тырып алгаш, чыкканын ба-за аарап тудуп алыр. Ын-чан он бүт хойну балдыры-га турар. Соолуг узун өдү-лери эң эгиз болгаш оор-

ганы дүргө чыткөге чедир чорудар.

ЧУРУК 18. Хойну он тала-кы кыргыры. Хойну кыргыкчы солагай бөзүңгө бир талакыңа чавыдактай туруп алыр. Чавыдактай туруп алыр. Чавыдактай туруп алыр. Чавыдактай туруп алыр.

ЧУРУК 19. Он талакы өш-түн, эгизин болгаш быктын кыргыры. Кыргыкчы хойну мойнуңдан туткаш, кыргаш аайың-биле хойну олутур тыр-тып-ла оор. Хачыны чыт-кен эгелээр өскө чедир, хен-дирбеден хоу дүргөк, оор-дан кыргыга чедир доора-доо-ра баскылаптар.

ЧУРУК 20. Кыргылдааны доо-лары. Соолуг кыргыларын кылдыр хойну олутур ит-кеш, бажың солагай холун шөкөк-биле дисконге чыгып-тыртып алыр. Хачың-биле ко-далаың эгелээр бүт бажың-га чедир узун-узун өдүл-кытыр. Кыргылдаа оон-биле доостур.

№ 8.

№ 9.

КЫРГЫЛАДА ПУНКТУЗУ

Кыргылда пунктузун хойну аалдарың ортуңга кылдыр эңгиз. Пунктузун турар чери сугае чок, ыналза-даа кургак бо-лур. Хой кыргыкчы, дүк ылгаар болгаш са-валдар өрөөндөр дөмөк база чырык турар журулуг.

Кыргыкчы кижинин ажилдаа черин таарыштырыңче онна кичээгей салыр. Хой кыргыкчы столдугуң узуну 1,7—2 метр, калба 1,2—1,4 метр болур. Кыргыкчы хойларны кыргыкчынын чогуу-да өрөөндө калалар.

Кыргылда эгелээриниң он хонук бетинде

бүгү чүве белен турар: септетинген, ары-латтынган, дезинфекцияланган. Оон мый дүк савалдар шоодайлар, бүүдүктөр, хендирлер, дензи болгаш өске-даа херектиг чүдүлери баш удур өккөп алган турар журулуг.

Кыргылда пунктузунга чувар-демир, са-ван, ижер сүт угулчу белен турар. Кыргыкчыларын көргүзүлери билиң сам-быра, социалисттик хүдөөгелер, коданнар-нын эдечег бүртүккө, хана-солун, лоуун база херек.

Б Е Л Е Т К Е Л

Кыргыкчы хойну ырак черге сүрбөс бо-ла эки. Калжаага эгелээр тургузупкан, дым, өөжүргай берген хойлар кыргыкчыга шап-тыктава. Хойну тудуп алырга сымыртал, кайы-тамаан чок сөөртүп, калжаа ажыр ок-тап болбас. Хой шимчеп, тепкиленип турда кыргыкчыга, дүгү кескинип болур. Ындыг дүктүн өртө чавыс болгаш өске бүтү дүк-түн шынарын кудуладыр дээрзин туттун болбас.

Кыргылда чоккулап келгенде хойну ол

өдөккө чыгырбас болгаш калжаалавас. Хөй төрүп турар үеде демдектен турган сою-дактарын, хендирлерин чедир. Дүк аразы-нда ызыртыңа чарген, даш болгаш өске-даа боктарын аштап арылаар. Хачы бичи чидилер киж дүргөкчөк болур.

Кыргыкчынын ажилынын бүүдүрүкчүлү-гү болгаш ажилды шынары бо бүтүндө улуг тамаарылгалыг. Ынчангаш белеткел ажил-дарын хынамчалг чорудары чугула.

№ 10.

Кыргылда пунктузунун ажилдакчыларынын чижек штады болгаш оларнын ажил телевири

Пункт өргөлөткөн	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Слесарь-электрик	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Чаныкчы	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Моторист	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Кыргыкчылар:																				
а) алая кыргыкчы	12	24	36	48	60	72	84	96	108	120	132	144	156	168	180	192	204	216	228	240
б) дүргөк кыргыкчы	12	24	36	48	60	72	84	96	108	120	132	144	156	168	180	192	204	216	228	240
Классификация:																				
Хой тудуп бээр киж	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Дүк дөмөкчөкчө	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Савал, престор киж	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Маркировка	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

№ 5.

№ 6.

№ 13.

№ 14.

№ 15.

№ 16.

№ 17.

№ 18.

№ 19.

№ 20.

Эрес сорук

АНЫЯКТАР КИЖИЗИДИЛГЕЗИН БҮГҮ ТАЛАЛЫГ ЧОРУДАР

ШЫННЫҢ ПОЧТАЗЫНДАН

ЧАЗА БАСТЫРБАС

 ДЕЛЕГЕЙ БО ХҮННЕРДЕ

ЧУГААЛАЖЫЫШКЫННАР
КАТАП ЭГЕЛЭЭН

ЫШКЫННАР | КАДЫГ-ДОШКУН
ГЕЛЭЭН | ТУЛЧУУШКУННА

Д Е Л Е Г А Т Т А Р —
М У Р Н А К Ч Ы Л А Р

Шың

Латвия ССР-нің культу-
турасы июнь 9-тан 19-ка
чедир Россия Федерациясына
эртирет. Латвиянын чогаал-
чылары, чуртукчулары, арти-
стери, кинематография айма-
дакчылары, бет-тыныгыр
уран чуул коллективтери ол
хүннөргө киргиз. Уран чуул-
дарынын мастерлери чуте Мо-
сквага өсөт, харын Россия Фе-
дерациянын өскө-даа чам-
дык хоорайларына база өнө
көргүзөт. Кутура хунерини
интерпретациясында — кон-
цертер, литература кежээ-
лери, турук делгелелери, кино-
фестивалдар. Латвиянын
болаш уран чуулун айма-
дакчылары найсыралдын,
Ульяновскийн, Саратовтун,
Иосифовичин, Владимирин,
Троцкийн, Кемеровонун күш-
ажыгы коллективтеринге
аалап баар.

Латвиянын РСФСР-ге болур
культура хунеринин дугайын
СЭТА-нын корреспондентинин
дизеэн боугаар делегация-
нын удуруткучу, Латвиянын
компартиянын ТК-нын
секретары И. А. АНДЕРСОН
мынчар чуталаан:

— Латвиянын РСФСР-ге
культура хунеринин киржи-
чилеринин баштайгы өнө көр-
гүзгүлери Кремльдин Сызди-
ни ордузунга болур, мында ха-
ны утка бар. Бистин Төрө-
н чуртувун чокуу беш чыл-
да социал-экономикалык хогж-
дизинин өндүрүлүп програм-
масын ачылап кылган СЭК-
нын XXV сессиянын мыр-
дай чоокта чаз болуп эртеки
шак ол кайгамчыктыг залга
партия дугайында, Төрөн чурт
дугайында, акы-дуума совет
уластарын бузулбас пайра-
нын дугайында ирлар ба-
ныраалыг чангылаан үнөр.

Совет улустун угаан-бодал
амыралыгы дугайын
сезгизе чуталааным, СЭК-
ТК-нын Чингине секре-
тары эш И. И. Брежнев комму-
нист нитилелди тургузганын
таалазы-биле нити па-
тиянын, бүтү улустун согула-
зы болур херекке улам улут
салымчынын кирип турар
чогаалдыкы интеллигенциянын
ажыт-чорудулганын улам
идеялыкжанын демделген. Ол
болза Совет Латвиянын чога-
алдыкы интеллигенциясыга ба-
за долу хемээдди хамаарыт.
Чогаалчылар, композиторлар,
чуртукчулар, театр болаш кино
ажыдакчылары партиянын
ада-сакш салымчынын док-
лаам көрүшкөн, социал бо-
лашкунуларын ханзынга че-
дерин, бистин хунеринин
уран-чечен чыл демделгенин
тургушпаан, чоңуң амыр-
рал-чуртталганын улам чир-
кылдыр, хой талам көр-
гүзгөн күзеп туралар.

Тоску беш чыл бистин кул-
тура мастерлеринин дыка
кыч-чуртукчулар болган.
Оң херечини болза, латви-
кы аймакчылар музей-турас-
каалды тургузганын дөст
эскилтер Валдис Ал-
берг баштаан чогаалдыкы
ажыдакчылар коллектив-
ге ССР-нин Күрүн шапна-
лы тыгасын болур. Чо-
гаалчылар Янис Ивиедрис,
Регина Зверина, Арвид Ска-
бин, чуртукчулар Алберт Тер-
пиловскийн, Эдгар Илтер-
ни, скульптор Лев Буковскийн,
композиторлар Янис Ивие-
дрис, Валтер Каминскийн
ини болаш өскө-даа хой-хей
кижидерин чогаалдары база
ол дугайын чуталаан турар.

Акы-дуума республикалар-
нын Москвага, РСФСР-ге кул-

тивынгыр ыры болгаш танцы
коллективтеринин уран-мере-
жеси-биле танжаралар. Латви-
болаш орус улустарын уран
чуулун калтырышканын —
бистин чангыс элтиг соци-
алист эг-бүлелин угаан-
бодалчы акы-дуума сезу-
нун эң дөре улегер-тижэ болур.

Россиянын хоорайларына,
өөн-биле чегерелер Күрүн-
ини опера болаш балеттин
улегери театрынын, Латви-
ССР-нин Күрүн филармония-
нын кол-кол артистерин,
республиканын ши театры-
нын артистерин концерт-
тери болур. Чуртук, скульп-
тура, акварел болаш графика
мастерлеринин делегелери
ажыткылар, улусту уран чуул-
дун эң дөре хевирлерин база
аала дегээр.

Ританын кинотуизинин
сөөлү үдө тургускан эң эки
уран-чечен болаш документал-
дык фильминин улут про-
граммасын бо культура хуне-
риде база көргүзөт. Бистин
республиканын суралгы
киномастери — ССР-нин
улусту артистери Э. Радзинь,
В. Артемьев, К. Себрис, Латви-
ССР-нин улустун артисти
Г. Чилинский болаш өскө-
даа көрүчүлериңи мурунга
чүве чуталаан.

«...Орус улус-биле коза
чуртуп турар аскыны кечки-
ди, ...бүтү совет улустар-
биле калы коммунизмге хол-
хондун тугурун алган бар
чорур аскыны кечки-ди» —
деп, Латвиянын улустун чо-
гаалчы Ян Судрабалин чу-
галаан. Ол аас-кежинин, улут
орус улуска ол мынакылды бо-
гун Совет Латвиянын черинде
чуртуп болаш ачылап тур-
ар бүтү кижилер илерейлеп
турар.

СОВЕТ ДРАМАТУРГИЯНЫН КЛАССИКИ

(К. А. Треневтиң төрттүнгөн хунунден бээр 100 чыл болганынга).

Чүс харлаанын совет хой-пипинин демделеп турары
шыгаралык совет чогаалчы К. А. Тренев хой драматур-
гын болгаш токумдарын болган. Ылча-даа ол драматург
бооп, мынагы «Любовь Яровая» автору бооп бистин
чуртувунга болаш драматургия калбаа биле алдырар. Ол
шын Күрүнине бисте театрыга көргүзгөн дугайында
«Правда» бистин: «Любовь Яровая» хамааты дайын-
дык калып-лошук болган утууларбас хунеринин дугайы-
нда чангылап, кайгамчыктыг шын, ол уран чарамы
болаш күштү-биле калбаа-даа өмсөш болур.

Ол кайгамчыктыг шынни үндүрүп өткөзөт Бисте театрынын
музейинде ол шын-биле коллективтин 1926 чылда ачылап
турганын хой чуртукчулары И. С. Платонов болган Л. М. Про-
кофьевскийн режиссер экималары карапаш-биле айтыкан
демлектери база бар. Чуртукчу И. М. Меньшутинин чур-
аарын шынни сена шолуунч македин оон көрүп болур.
Иит, ол кайгамчыктыг хамы уткалык болаш солун
шынни маалымдарынын өзүр-хевирлерин тургускан арти-
стеринин фотографиялары база бар.

Ак-тварейлерин чылча шапканын болгаш оларын
буурап хунеринин дугайында ол булуз революшун шынне
«Островский бажыны» кайгамчыктыг мастерлери ойнап
турган. Любовь Яроваянын ролон бистин уенин шыгарал-
гай артизи В. Н. Шапелая ойнап турган. Шынни кир-
жикчилери Е. Н. Тоголева, Е. Д. Турчанинова, В. Н. Рыжова,
П. М. Саловский олар турган.

Сөөлүрлерин театрынын сеназын К. А. Треневтин өскө-
даа шын чогаалдары — 1928 чылда «Калыба», 1931 чылда
«Алс шына», 1937 чылда «Невадны эринде» деп шын-
ны үндүргүзгөн. Музейин делгилери ол шынлар дугайы-
нда база-ла чуталаан турар. Ол делгилерлерин драма-
тургун бүтү чогаалдыкы орун көрүп болур, мынаарга ол
шынне революшун тогузганын теманы оон чогаал айма-
нын үнденин боу берген турган.

Совет шын чогаалдын аалам фондунга кирген «Любовь
Яровая» дөст чогаалчы ССР-нин Күрүн шапнамын ты-
гасын. Ол шын бистин чуртун барык-ла бүтү сенааларын-
га үткөн, оон ГДР-дин, Польшанын, Румыниянын болаш
өскө-даа лаштык театрларын көрүчүлөр көргүзгөн.

П. КОСОЛАПОВ,
СЭТА-нын корр).

ЛАТЫШ ДЫЛДА

Салчак Токанын ССР-нин Күрүн шапнамы-биле дем-
делгени «Араттын сөзү» деп трилогияны Совет Эмгектинин
болаш даштык чурттарын улустарын хой-хей дыла-
рында очулдуруткан. «Араттын сөзү» Латви ССР-нин
«Лиепса» деп ном үндүрер чери чараш каадалганын, хей
экемалык тиражыг кылдыр чоокта чаз латыш дил кырында
үндүргөн. Мынчангаш акы-дуума республиканын номчулду-
ры тыва чогаалчынын номунун одурулары-биле боттарынын
төрөн дылыга танжар.

Н. КОСЕНКОВА.

ЛИТЕРАТУРА КЕЖЭЭЗИ

Чогаалчы О. О. Сувак-
пит-биле ужуражылганын
кежээни чоокта чаз районун
Култура бажынынга болган.
Фойгө чогаалчынын номна-
рынын делегелерин район би-
блиотекасы организастаан.

Залдын одауттары долу ээ-
леттинген.

О. Сувакпиттин чогаалдыкы
ажыт-чорудулганын дугайы-
нда дындагы Чогаал-
чыны № 1 ортумак школа-
сында тыва дил башкымы
Д. А. Батейке кезежени кир-
жикчилеринге кылды берген.
Дараалында № 1 школанын
булак өөреникчилери чогаал-
чынын шүлүктөрүн помчаан.

Чогаалчы чуртаткыны
поспонец В. Саваа, Сут-Акс-
кыи эмгекчилерин ачыдак-
чын, эгелен чогуур автор

М. Бүрүнтал, күш-ажык кур-
лаарлар артегалын район-
да төлөзө В. Узек болаш
өскө-даа чогаалчынын
ажыт-херезин дугайын чу-
галаан, оон моюн соңга
чогаалдыкы жикте чедип-
кижирер күзгүзгөн. Оон со-
лүдө партия райкомунун
библиотекасы (эргелектиңи
З. Ондар) «Чогаалчынын би-
лр сел бе?» деп литература
викторинасын организастаан.

Бодуун келер үдө чогаал-
дык ажимын паланын О.
Сувакпит кезежени каржы-
чилеринге сонуурган.

Кежэ соолүдө районун
Култура бажыныг бот-
тыгыр артистеринин кон-
церти болган.

М. СЕВЕН.

Чаа расписание ёзугаар

Чуртук шынны шугум-
варыга самолёттарын шын-
чонкиленин чаа расписани-
е Аэрофлот июнь 1-ден
эгелен шалтзын.

— Бо чылын бис чүс ми-
лон ажим пассажирлерин
сөөртүр ужураут бис-деп,
Хаммагы укар чүс мино-
стерствонун сөөртүлге ор-
ганизастарын артегалын
начальник Б. Е. Поляков чу-
галаан. — Агаарга аял-
чурун чалгыт шолуларын
уенин ооназы-биле көздөй
боп. Ону бистин чаа распис-
анинге ооренип көргөн. Ам
шынны шугумнарга өрткөн
чылдымын барык-ла 400
рейстер хой-хунуң-не 3-мүч
900 рейстерин кылды.

Ил-62, Ту-154-тун бо-
лаш Ту-134-тун рейстери-
нин санын көзүлгөткө-биле
пассажирлерге одуттарынын
саны көзүлгөн. Волгоград —
Ереван, Москва — Нахич,
Сухуми — Одесса, Оренбург —
Сочи, Горький — Львов иш-
кыш илгит шугумнарга улуз
эвас ЯН-40 болаш АН-24-тун
орунга хой олузгун Ту-134
укар, 15 ажим шугумнарга

ИЛ-18 болаш Ту-104 дээр
«сөөчүлүн» амыг уенин
агаар айаарлар созуурлар.
Чаа 50 аялшугумнарга:
Архангельск — Львов, Та-
ли — Волгоград, Кемерово —
Краснодар, Владивосток —
Самарское болаш өскө-даа
шугумнарга рейстерин тургу-
зур. Август — сентябрда ку-
рортынын чуртун эң улут
төнтөр-биле холбап турар
трассаларга самолёттарын
ужурушкуну көзүлгөт, Са-
биринин, Иранын Чоон чур-
тун болаш Иранын Соңу
чуртун хоорайларынче неме-
де рейстерин тургузур.

Пассажирлерге агаарга бо-
лаш чөргө бараан болурун
экилдер дөст Аэрофлот хой
чуулдерин кылмын турар. Би-
леттер салар кассаларын са-
нын көзүлгөткөн, чаз улут аэ-
ровокзалдарын болаш аалчы-
лар бакынын ачылап кырип
турар. Билеттерин болаш
чүс дамылашкы-
нын бөдүн методларын
улам-на калбаа-биле ачылап
турар.

(СЭТА-нын корреспонденти-
н). Москва.

ЧАА РАСПИСАНИЕ ТВ

ИЮНЬ 4-ТЕ	
8.00—«Монго кийгэ» деп уран-чечен хой серия- лыг өнүгүт телефильм- ин баштайгы көр- гүзгөн. 3-кү сериясы — «Сөз бүтүрелдиң чү- дөс».	17.00—«Уе». Информастыг программа.
9.20—«Эрги болаш чаа ир- лар». Композитор В. Ле- вашов эрттер. Өнүгүт.	17.30—«Филеран» Фильм-кон- церти.
10.30—«Сөз амыралында ном». А шүлүктөргө мын сизер бе? Өнүгүт.	18.00—«Телемделер».
10.50—«Улар».	18.10—«Техниктиг информ- ациянык меделер», Дамчылдыла.
11.00—«Медзелер».	18.25—«Часкы аялшар. Те- лефильм».
11.10—«Уруларга фильм. «Со- гүр күш». Уран-чечен өнүгүт фильм».	18.45—«Тымынч неделези», Информастыг програм- ма».
12.15—«Сөз күш-ажылың- сөз бедни» 1. «Ал- дыралдык сөз», 2. «Бистин сурун ку- ну».	19.00—«Бистин даартыг та- ралым». Документа- дыг фильм».
12.45—«Ан-көк экран» деп эстрада орнестренин концерти. Өнүгүт.	19.10—«Тымынч мепторлар- лар» — ону беш чыл- га, Дамчылдыла.
13.15—«А. С. Пушкин. Чага- лар, демделелери, шүлүктери».	19.25—«Сутун амыралыг куж». Документадыг фильм».
13.35—«Монго кийгэ» деп уран-чечен хой серия- лыг өнүгүт телефильм- ин баштайгы көр- гүзгөн. 3-кү сериясы — «Сөз бүтүрелдиң чү- дөс».	19.35—«Калымын». Дам- чылдыла.
15.15—«Келер үе чок турт- талыг». Документадыг телефильмин баштай- гы көрүзгөн».	19.55—«Чаралдар».
16.15—«Кубок шилдиктер чаалап алган. Спортту гамнастыкта Бүтү-өн- лөл маргалааларын түндөлөр. Өнүгүт.	20.00—«Медзелер».
	20.15—«Келер үе чок турт- талыг». Документадыг телефильмин баштай- гы көрүзгөн».
	21.15—«Москвадин аймак- тарын болаш студен- тилеринин хор ир- лар. Өнүгүт».
	21.40—«Монго кийгэ» деп уран-чечен хой серия- лыг өнүгүт телефильм- ин баштайгы көр- гүзгөн. 3-кү сериясы — «Сөз бүтүрелдиң чү- дөс».
	23.00—«Уе». Информастыг программа».

РЕДАКТОР В. С. ШАРАВИН

КИНО

ИЮНЬ 4-ТЕ

«НАЙРАЛ»: «Ынакмын»
дип өскө таламы 10.00, 11.45,
13.30, 15.15, 17.00, 18.45, 20.50
шактарда.

«ПИОНЕР»: Ак-көк чылан-
ын буурамын 9.00, 10.30,
«Ам ыччакмас мен» 14.50,
«Корваланнын чүрө» 16.15,
«Зита беле Гита» (2 серия-
лыг) 12.05, 17.30, 20.30 шак-
тарда.

«КАА-ХЕМ»: Кичиымын
дип өскө таламы 10.00, 11.45,
13.30, 15.15, 17.00, 18.45, 20.50
шактарда.

«ВОСТОК»: «Олимптан кез-
ген кижэ» 15.00, 16.50 18.40,
20.30 шактарда.

«ЛЕТНИЙ»: «Демесадх өс-
күт» 16.50, 18.40, 20.30 шак-
тарда.

Мейсей Григорьевич Шулбааттын адынга Кызылдың НАИ-
зиниң 1964 чылдын сентябрь 23-те тывысканы № 539120
чолазы шынылгазы читкен, ону ам күш чок деп санаар.

М. АХМЕТЗИНОВ.

РЕДАКЦИОННЫЙ АДРЕС: ИНДЕКС 667000

Кызыл, Шеткин-Кравченко кудумчуу, бажы № 3. ТЕЛЕФОННАРЫ: Редакторун 2-24-63, редакторун ораакчыларын 2-35-24, 2-31-75, провагала кылдызын 2-31-75, харымсагалыг секретарынын 2-23-54, партиянык амырал кылдызын 2-37-13, культура кылдызын 2-23-54, көзө ажил-агы кылдызын 2-21-47, үдөтүр кылдызын 2-22-64, чата кылдызын 2-41-27, информация база совет тургузгун кылдызын 2-20-60, корректорларын 2-27-41, бухгалтериянын 2-12-45, секретариятын 2-23-35, солун келбей барганда 2-32-75 телефоңча долгаар.

Тираж 17217 ЧАТЫГ 1702. СОЛУН НЕДЕЛЯДА 6 КАТАП УНЕР